

UNESCO

dla

zrównoważonego

rozwoju

UNESCO

Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Edukacji, Nauki i Kultury

- jedna z dwóch największych agend ONZ
- najbardziej interdyscyplinarna
- koordynująca
 - największy edukacyjny program ONZ EFA (Jomtien 1990)
 - dwie główne Dekady edukacyjne:
 - Alfabetyzacji (2003 -2012)
 - Zrównoważonego Rozwoju (2005-2014)

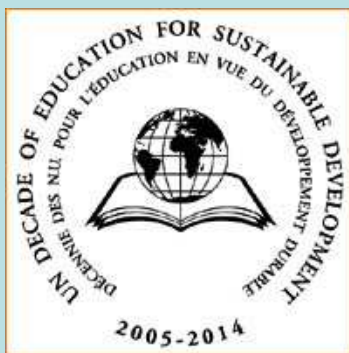
**2002 Światowy Szczyt na temat Zrównoważonego Rozwoju
(Johannesburg)**

Proklamowanie Dekady NZ Edukacji nt. ZR (2005-2014)

Powierzenie UNESCO roli międzynarodowego koordynatora

Propagowanie zrównoważonych zachowań, inspirowanie krytycznego i twórczego myślenia, które umożliwi znalezienie rozwiązań problemów uniemożliwiających rozwój zrównoważony.

**Zaangażowanie innych agend ONZ:
UNDP, Bank Światowy, UNICEF, UNEP**

Dekada zmiany

- Myślenia
- Zachowań
- Podejścia do świata i przyszłości

Poprzez edukację

Poprawa jakości życia zaczyna się od edukacji

- Kształtowanie obywateli lepiej przygotowanych do sprostania wyzwaniom współczesnego świata
- Przygotowanie decydentów zdolnych zarządzać światem w sposób sprawiedliwy i jednocześnie rentowny

Priorytety Dekady wg Narodów Zjednoczonych

- Wspieranie pokoju na świecie jako warunku równowagi rozwojowej
- Zmniejszenie obszarów biedy i dysproporcji rozwojowych Północ - Południe
 - Edukacja
 - Dostęp do IT
 - Sprawiedliwy handel
- Walka z globalnym ociepleniem jako skutkiem działań człowieka
- Przeciwdziałanie dyskryminacji i marginalizacji, tak jednostek, jak i grup społecznych
 - Zwiększenie szans rozwojowych kobiet i dziewcząt
- Uznanie równoprawności odmiennych wizji świata, odmiennych priorytetów, odmiennych tradycji kulturowych
 - ochrona dziedzictwa kulturowego,
 - prawa mniejszości i grup autochtonicznych

Synergia z innymi globalnymi inicjatywami:

Milenijne Cele Rozwoju (2000) - zmniejszenie rozmiarów ubóstwa

Edukacja dla Wszystkich (1990) - powszechny dostęp do edukacji do 2015 r.

Dekada Alfabetyzacji (2003-2012) - wsparcie realizacji EdW, lifelong learning

Rola UNESCO:

- **promocję Dekady i koordynację podejmowanych w jej ramach działań międzynarodowych**
- **tworzenie, wspólnie z innymi agendami ONZ, organizacjami międzynarodowymi, rządami państw, organizacjami pozarządowymi planu działań w ramach Dekady**
- **inicjowanie własnych projektów – zarówno lokalnych, regionalnych, jak i międzynarodowych w ramach 4 głównych programów UNESCO: Edukacji, Nauki, Kultury oraz Komunikacji i Informacji**
- **wspieranie krajów członkowskich w reformach edukacyjnych, służących reorientacji programów nauczania i wprowadzaniu do systemów edukacyjnych nowych treści i form nauczania inspirowanych założeniami Dekady**

Promocja Dekady

- Tematyczne platformy internetowe:
 - Interaktywny portal poświęcony Dekadzie w 3 wersjach, językowych, podzielony na działy tematyczne dot. urbanizacji, konsumpcji, równości płci, różnorodności kulturowej, promocji zdrowia i środowiska www.unesco.org/en/esd
 - Program edukacyjny dla nauczycieli „Teaching and Learning for a Sustainable Future”, dostępny na płycie CD-ROM oraz na platformie internetowej (www.portal.unesco.org/education/tlsf). 25 modułów tematycznych: edukacja na temat zdrowia i zrównoważonej konsumpcji, kultura i religia, wiedza tradycyjna, kobiety, rolnictwo i zrównoważona turystyka
- Publikacje upowszechniające idee Dekady i dobre praktyki
<http://cms01.unesco.org/en/esd/publications/>
- Międzynarodowe Konferencje podsumowujące dokonania Dekady i wytyczające kierunki na kolejne lata:
 - Bonn (2006), Berlin (2007), Ahmedabad (2007), Bonn (2009)
- Projekty realizowane w krajach członkowskich
 - przykłady dobrych praktyk

Udział w opracowaniu planów, programów i strategii

Międzynarodowy Plan Wdrażania Dekady (UNESCO 2005)

<http://www.unesco.org/en/esd/publications/>

Wytyczne i rekomendacje dotyczące wprowadzenia
problematyki ZR do systemów kształcenia nauczycieli (2005)

Ramowa strategia komunikacyjna dla promocji Dekady (2007)

Strategia działań w sprawie zmian klimatycznych (2009)

Plan działań edukacyjnych w ramach Dekady (UNESCO 2007)

9 głównych kierunków działania

1. *Międzynarodowa promocja działań na rzecz DEZR: uświadomienie znaczenia ZR udziałowcom społeczeństwa obywatelskiego*
2. *Wprowadzenie tematyki ZR do narodowych systemów edukacyjnych*
3. *Reorientacja programów szkolnictwa średniego w kierunku EZR*
4. *Wprowadzenie ZR na stałe do programów szkolnictwa technicznego i zawodowego*
5. *Wprowadzenie EZR do szkolnictwa wyższego*
6. *Kształcenie nauczycieli dla zrównoważonego rozwoju*
7. *Nadanie różnorodności kulturowej i dialogowi międzykulturowemu należytej rangi pośród zagadnień związanych ze ZR*
8. *Edukacja dla zrównoważonej gospodarki wodnej*
9. *Edukacja na rzecz zrównoważonej gospodarki ekosystemami i zrównoważonego stylu życia*

DEZR w programach UNESCO

- **Edukacja jako absolutny priorytet**
 - Zapewnienie powszechnego dostępu do edukacji
 - Edukacja kobiet
 - Zmiana treści, metod i jakości nauczania: nauczanie dla przyszłości
- **„Edukacja dla Wszystkich”**
 - Doroczne raporty o stanie edukacji na świecie
<http://www.unesco.org/en/efareport>
 - Globalny plan działań na rzecz Edukacji
 - Kampania na rzecz Edukacji
 - Tematyczne portale internetowe poświęcone alfabetyzacji, narzędzi edukacyjnych, edukacji nt. AIDS
 - Portale poświęcone aktom prawnym i normatywnym w oświacie
- **Sieci instytucji edukacyjnych:**
 - Szkół Stowarzyszonych – 8500 na świecie
 - Katedr UNESCO – 649 na świecie

Międzynarodowe Programy Naukowe:

priorytety: woda, oceany

- Międzynarodowy Program Hydrologiczny - IHP
- Międzynarodowy Program "Człowiek i Biosfera" - MAB
- Międzyrządowa Komisja Oceanograficzna – IOC

2004: system wczesnego ostrzegania przed tsunami i in. katastrofami morskimi (UNESCO koordynatorem)

**2006: światowa kampania edukacyjna UNESCO
„Zapobieganie katastrofom ekologicznym ma swój początek w szkole”**

- **Międzynarodowy Program Nauk Społecznych MOST**
 - badanie transformacji społecznych i wspieranie demokratycznych przemian
 - badanie społeczeństw wielokulturowych i ruchów migracyjnych
- **Bioetyka**
 - Międzynarodowy Komitet Bioetyki dla wypracowania reguł badań genet. zgodnie z prawami człowieka - 1997
 - Powszechna Deklaracja o Genomie Ludzkim i Prawach Człowieka – 1998
 - Powszechna Deklaracja w sprawie Bioetyki i Praw Człowieka (2005)

Kultura w zrównoważonym rozwoju

1. Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego ludzkości

Konwencja w sp. Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego Ludzkości (1972)

Konwencja o Ochronie Dziedzictwa Niematerialnego (2003)

2. Ochrona i promocja różnorodności kulturowej

Konwencja w sprawie Ochrony i Promowania Różnorodności Form Wyrazu Kulturowego (2005)

3. Program Dialogu kultur i cywilizacji

- Projekt Polskiego Komitetu ds. UNESCO dialogu euro-arabskiego (warsztaty z udziałem 1000 uczniów, 2 konferencje, 2 publikacje)

- Prace komisji podręcznikowej

4. Zrównoważona turystyka

- ochrona miejsc Światowego Dziedzictwa

- projekt UNESCO (2004) "Sahara kultur i narodów" : odbudowa historycznych osad

Ochrona dziedzictwa historycznego

- **Program „Pamięci Świata”** dla ochrony, ratowania i udostępniania dziedzictwa dokumentacyjnego ludzkości o szczególnej wartości dokumentalnej i historycznej
- **Program "Informacja dla Wszystkich" (IFAP)** - jedyny międzyrządowy program poświęcony wyłącznie promocji powszechnego dostępu do informacji i wiedzy jako podstawowego warunku rozwoju
- **Program Społecznych Centrów Multimedialnych** dla małych, izolowanych lokalnych społeczności, by zapewnić im dostęp do nowoczesnych technologii
- **Międzynarodowy Program Rozwoju Komunikacji** dla wspierania niezależnych mediów i wolności prasy oraz rozwoju infrastruktury medialnej w krajach rozwijających się

Co dalej?

Strategia UNESCO na II połowę Dekady: 35 Sesja Konferencji Generalnej

1. Poszukiwanie synergii pomiędzy inicjatywami edukacyjnymi i rozwojowymi (EdW, MCR, Dekada Alfabetyzacji, EDUCAIDS)
2. Mobilizacja krajów członkowskich do większej aktywności w promowaniu celów Dekady, poprzez wprowadzanie jej założeń do programów edukacyjnych i praktyki szkolnej
3. Promocja edukacji dla zrównoważonego rozwoju jako obejmującej o wiele szerszy zakres zagadnień niż edukacja środowiskowa
4. Aktywizacja mediów dla promocji EZR i DEZR

Jak dalej

2008/2009: program platform międzysektorowych i międzyregionalnych

3 główne priorytety programowe:

- Afryka,
- zrównoważony program rozwoju małych wysp
- program dla krajów pokonfliktowych i po katastrofach naturalnych

9 głównych platform tematycznych:

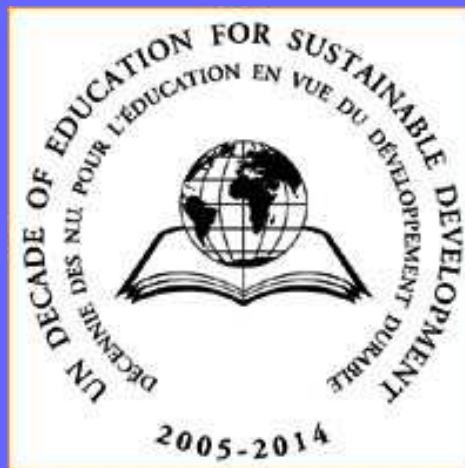
- edukacja w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych
- HIV/AIDS
- edukacja dla zrównoważonego rozwoju
(narzędzi edukacyjnych, materiałów, dokumentacja dobrych praktyk, wzmocnienie partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim, rządowym i z sektorem prywatnym)
- rozwój edukacji z udziałem ICT
- wzmocnienie narodowych systemów badawczych
- języki i wielojęzyczność
- rozwój dialogu kultur i cywilizacji dla pokoju
- działania UNESCO wobec zmian klimatycznych
(Strategia UNESCO nt. Zmian Klimatycznych)
- przewidywania i planowania
(przewidywane kierunki rozwoju i działania Organizacji w najbliższych latach)

UNESCO po Bonn

Postulaty uczestników Światowej Konferencji DEZR wobec UNESCO:

1. **Wzmocnienie roli UNESCO jako lidera i koordynatora DEZD; wprowadzenia EZR do strategii „Jeden ONZ/One UN” na poziomie krajów**
2. **Większe wsparcie dla państw członkowskich i innych partnerów w procesie wdrażania założeń Dekady poprzez podnoszenie kwalifikacji i doradztwo w tworzeniu narodowych strategii.**
3. **Promowanie zagadnień EZR na forach międzynarodowych: G8, G20, a szczególnie podczas Konferencji nt. Zmian Klimatycznych COP15 w Kopenhadze.**
4. **Zwiększenie wysiłków dla nadania wyższej międzynarodowej rangi edukacji na temat zmian klimatycznych w ramach DEZR, będącej także elementem szeroko zakrojonego planu działań ONZ w tej dziedzinie.**

<http://www.desd.org>

<http://www.unesco.pl>

<http://portal.unesco.org>